

## หมวดที่ 2

# สำนักและแนวความคิดทางอาชญวิทยา

### บทที่ 1

## สำนักอาชญวิทยาดั้งเดิม

### 1. ความเป็นมาของการเกิดสำนักอาชญวิทยา

ประวัติความเป็นมาของวิชาอาชญวิทยานั้น ชาวอิตาลีนับว่าเป็นชาติแรกที่ริเริ่มให้ความสนใจ โดยพยายามค้นคิดหลักการ แนวความคิดและเกณฑ์ปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับวิชาอาชญวิทยา นี้ ตั้งแต่เมื่อ 200 กว่าปีมาแล้ว โดยขั้นแรกก็เป็นเพียงแนวความคิดของปราชญ์ทั้งหลายก่อน เมื่อนำความคิดเห็นต่าง ๆ ของปราชญ์แต่ละท่านมารวมเข้าด้วยกันเป็นหลักการที่ดีร่วมกัน จึงเกิดเป็น "School of thought" หรืออาจเรียกว่า "กลุ่มแนวความคิด" ซึ่งต่อมาเรียกสั้น ๆ พอเข้าใจว่า "School" หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า "สำนัก" แนวความคิดทางอาชญวิทยาและขบวนการยุติธรรมของสำนักต่าง ๆ ดังกล่าวได้เป็นแนวคิดพื้นฐานของอาชญวิทยาและขบวนการยุติธรรมในสมัยปัจจุบัน

เหตุที่นักวิชาการ นักคิด นักปราชญ์ต่าง ๆ ในยุคนั้น มีความคิดริเริ่มที่จะค้นคิดหลักการและวิธีการแก้ไขปรับปรุงวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับอาชญวิทยาและขบวนการยุติธรรมในสมัยนั้นก็เพราะมีสาเหตุซึ่งจะกล่าวโดยสรุปคือ

ในยุคนั้นและระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 18 ในยุโรปและอเมริกา (โดยเฉพาะอิตาลี) ศาสนาโรมันคาทอลิก (Roman Catholic) ได้เข้ามามีบทบาทและอิทธิพลอย่างมากในการพิจารณา

พิพากษาความผิดของบุคคล ทั้งนี้เพราะถือว่ามนุษย์มีเจตจำนงอิสระ การประพฤดิชั่วจึงเป็นบาป และพระสันตปาปา (Pope) คือตัวแทนของพระผู้เป็นเจ้าในการแก้ไขความชั่วร้ายต่าง ๆ จากจิตใจของมนุษย์ กล่าวได้ว่าความผิดร้ายแรงซึ่งต้องระวางโทษในขณะนั้นคือความผิดฐานเป็นปฏิปักษ์ต่อศาสนา

ในการพิจารณาคดี ศาลการศาสนาจะใช้ระบบไต่สวนให้ผู้ถูกกล่าวหารับสารภาพด้วยวิธีการทรมานต่าง ๆ และขาดความยุติธรรม พฤติการณ์ที่ศาลการศาสนากระทำลงไปไม่ว่าจะรุนแรงหรือโหดเหี้ยมเพียงใดก็ตาม ก็ถือว่าเป็นการกระทำในนามของพระผู้เป็นเจ้า ด้วยเหตุนี้ นักโทษจำนวนประมาณ 200,000 คน ในยุโรปและอเมริกาจึงถูกเผาทั้งเป็น โดยต้องคำพิพากษาว่ามีความผิดฐานเป็น "แม่่มคหมอผี" (ถูกกล่าวหาว่าต่อต้านหรือเป็นฝ่ายตรงข้ามกับศาสนา) ในช่วงระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 16 และ 18

ระบบกฎหมายในสมัยนั้นก็มีลักษณะคลุมเครือ แอบแฝง ไม่ชัดเจน และมีช่องว่างอย่างมากที่เปิดโอกาสให้ตุลาการสามารถใช้ดุลยพินิจในการตีความได้โดยปราศจากขอบเขต กล่าวได้ว่า การตีความกฎหมายในขณะนั้นมักอาศัยความคิดเห็นส่วนบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งมีผลให้เกิดความลำเอียงและมีอคติในการพิจารณาพิพากษาคดี รวมทั้งขาดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ชนชั้นต่ำในสังคมจึงมักต้องรับโทษทัณฑ์สถานหนัก ในขณะที่ชนชั้นสูงในสังคมแม้กระทำความผิดในลักษณะเดียวกันกับรับโทษสถานเบาหรือไม่มีความผิดไม่ต้องรับโทษเลย

นอกจากนี้การกล่าวหาที่กระทำเป็นการลับ ทำให้ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีโอกาสต่อสู้เพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตัวเอง และในทางปฏิบัติเมื่อถูกกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาจะได้รับทรมานเพื่อให้สารภาพความผิดด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ จนบางรายถึงเสียชีวิตไปก่อนที่ขบวนการพิสูจน์ความผิดจะสิ้นสุด

ในยุคนั้น คำว่า "ความเป็นธรรมทางกฎหมาย" และ "ความเสมอภาคภายใต้กฎหมาย" เป็นแนวความคิดที่ยังไม่ปรากฏในขบวนการยุติธรรม การจำขังบุคคลผู้ต้องโทษก็เป็นไปในลักษณะที่ไม่ได้จำแนกแยกประเภทระหว่างผู้กระทำความผิดครั้งแรกกับผู้กระทำผิดติดสินดานระหว่างผู้เยาว์กับผู้ใหญ่ ผู้กระทำความผิดทั้งหลายต่างถูกจำขังอยู่ในสถานที่เดียวกัน<sup>17</sup>

จากความไม่เป็นธรรม และไม่เสมอภาคทางสังคมและขบวนการยุติธรรมในยุคนั้น ทำให้เกิดนักคิดซึ่งเป็นนักวิชาการ ผู้มีความรู้ในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ ของยุคนั้น ได้มีการตื่นตัว ริเริ่ม แสดงความคิดเห็น ให้แก้ไขปรับปรุงสภาพดังกล่าว โดยคนเหล่านี้

นั้นได้รวมตัวกัน ร่วมมือกันแสดงความคิดเห็นต่อด้าน แสดงปฏิกริยาอย่างเปิดเผยต่อสาธารณชน โดยการเขียนหนังสือ บทความและการกล่าวอภิปรายในที่ชุมชนต่าง ๆ การกระทำดังกล่าวได้รับการยอมรับและสนับสนุนเป็นอย่างดีจากประชาชนส่วนใหญ่ ในสังคมรวมทั้งผู้บริหารบ้านเมืองที่มีใจเป็นธรรมในสมัยนั้นก็เห็นด้วยหลายคน ในที่สุดนักคิด นักปฏิรูป เหล่านั้น ก็รวมตัวกันร่วมจัดตั้งเป็น "School of Thought" หรือกลุ่มแนวความคิดหรือสำนักขึ้น เพื่อจุดมุ่งหมายร่วมกันที่จะปรับปรุง ปฏิรูป ขบวนการยุติธรรมในสังคม ให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาค

สำนักดังกล่าวจัดตั้งขึ้นในราวกลางศตวรรษที่ 18 ใช้ชื่อว่า "Classical School" คือสำนักริเริ่มหรือสำนักดั้งเดิม สำนักริเริ่มได้พยายามระดมความคิดความรู้และประสบการณ์ของบุคคลในสังคมเพื่อต่อสู้อย่างสันติ (โดยใช้ปาก และปากกา) นักคิด นักปราชญ์ ในสำนักนี้ได้ร่วมกันค้นคิดแนวทางในการแก้ไขและวางหลักเกณฑ์ในขบวนการยุติธรรม แสดงความคิดและเสนอวิธีการที่ถูกต้องยุติธรรม สัมเลิควิธีการทรมานที่โหดเหี้ยม ทารุณ รวมทั้งหาทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสังคม โดยศึกษาหาสาเหตุของอาชญากรรม อาชญากร ตลอดจนกำหนดมาตรการในการลงโทษที่มุ่งแก้ไข มิใช่แก้แค้น

นับว่าสถาบันแห่งนี้เป็นสถาบันทางอาชญาวิทยาแห่งแรกของโลก ที่ความคิดเห็นอย่างนักอาชญาวิทยาได้เริ่มขึ้นและเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้เกิดการศึกษาอาชญาวิทยาทัตตวิทยาและขบวนการยุติธรรม

## 2. สำนักอาชญาวิทยาริเริ่มหรือดั้งเดิม (Classical School)

สำนักอาชญาวิทยาริเริ่ม (หรือดั้งเดิม) คือสำนักที่รวมกลุ่มนักวิชาการ นักคิด นักปราชญ์ ในสาขาต่าง ๆ ซึ่งมีแนวความคิดต่อด้านและต้องการปฏิรูป กระบวนการยุติธรรมในสมัยนั้น (ศตวรรษที่ 18) รวมทั้งพยายามให้สัมเลิควิธีการทรมานอย่างเหี้ยมโหด ทารุณในระบบได้สวน ตลอดจนเสนอแนวทางปรับปรุงระบบกฎหมายให้มีหลักเกณฑ์เพื่อหลีกเลี่ยงการตีความกฎหมายตามอำเภอใจของตุลาการ ซึ่งเชื่อว่าเป็นต้นเหตุสำคัญของการทุจริต คอร์รัปชันที่ปรากฏขึ้นทั่วทั้งยุโรป ในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 18

นักอาชญาวิทยาริเริ่ม (ดั้งเดิม) ที่ได้รับยกย่องในฐานะเป็นผู้ก่อตั้งสำนักเป็นชาวอิตาเลียน คือ ซีซาร์ เบ็คคาเรีย (Cesare Beccaria) หรือมีชื่อเต็มว่า Cesare Bonesana, Marchese de Beccaria, 1738-1794) เบ็คคาเรียจบปริญญาทางนิติศาสตร์เป็นนักกฎหมาย เบ็คคาเรียได้รับยกย่อง

ว่าเป็นปรมาจารย์แห่งอาชญาวิทยา

เบ็คคาเรีย ได้สร้างผลงานทางวิชาการที่มีความสำคัญต่อวงการอาชญาวิทยาและ  
ขบวนการยุติธรรม คือ "The Essay on Crime and Punishment" หรือ "เรียงความเกี่ยวกับ  
อาชญากรรมและการลงโทษ" เป็นหนังสือที่เขียนในรูปแบบเรียงความมีความยาว 99 หน้า  
ประกอบด้วยหัวข้อย่อยเกี่ยวกับอาชญากรรมและการลงโทษ 42 หัวข้อย่อย หนังสือเรียงความเล่มนี้  
เดิมชื่อเป็นภาษาอิตาลีคือ "Dei delitti e delle pene" ตีพิมพ์โดยปราศจากนามผู้เขียนเป็น  
ครั้งแรกในประเทศอิตาลีเมื่อปี 1764 (ที่ไม่ปรากฏนามผู้เขียนเพราะในขณะนั้นเบ็คคาเรียยังเกรง  
อำนาจของฝ่ายศาสนาอยู่หลังจากเผยแพร่แล้วมีประชาชนสนับสนุนมากมาย จึงกล้าเปิดเผยชื่อผู้  
เขียน) ต่อมาได้พิมพ์เผยแพร่ในประเทศอังกฤษ เมื่อปี ค.ศ.1767 และใช้ชื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษดัง  
กล่าว หนังสือเรื่องนี้เป็นที่นิยมแพร่หลายมากได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศประมาณ 22  
ภาษาทั่วโลก

หนังสือเรียงความเกี่ยวกับอาชญากรรมและการลงโทษนี้ ได้นำการเปลี่ยนแปลงครั้ง  
สำคัญมาสู่กระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อกระบวนการศาลอาญาในยุโรปและอเมริกา  
เช่น ประเทศรัสเซียและออสเตรเลีย ได้เริ่มปรับปรุงกฎหมายอาญาในปี ค.ศ.1768, รัสเซียแก้ไข  
กฎหมายอาญาในปี ค.ศ.1770 และทัสคานียยกเลิกโทษประหารชีวิตเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ.1786

หนังสือเรื่องนี้ก่อให้เกิดพลังทางวิชาการและแนวความคิดในการต่อต้าน . ความ  
เหลวแหลกของกระบวนการศาลในสมัยนั้นอย่างรุนแรง และก่อให้เกิดการตื่นตัวในการปฏิรูป  
กระบวนการยุติธรรมและแก้ไขปรับปรุงกฎหมายอาญาครั้งยิ่งใหญ่ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และ  
ถือว่าเป็นการวางรากฐานครั้งแรกของวิชาอาชญาและทัณฑวิทยา Beccaria มิใช่จะเป็นผู้วาง  
รากฐานเป็นทฤษฎีใหม่แต่อย่างเดียว แต่ได้นำหลักวิชาเกี่ยวกับปรัชญาการเมืองในยุคนั้นมาใช้  
ด้วย ผู้มีความคิดตามแนวความคิดนี้สำหรับประเทศฝรั่งเศสคือ Rousseau, Voltair และ  
Montesquieu ในประเทศอังกฤษก็มี Bentham ในประเทศเยอรมันก็มี Feuerbach ในอเมริกามี  
Thomas Jefferson, Blackstone, John Adams ดังที่ Fox, (1976:28) ได้กล่าวว่าสาขาวิชาอาชญา  
วิทยาได้รับการสถาปนาขึ้นพร้อมกับผลงานการเขียนของเบ็คคาเรียและตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา  
นักวิชาการจำนวนมากก็ได้อุทิศผลงานให้กับสาขาวิชาอาชญาวิทยา ในลักษณะต่าง ๆ กัน ซึ่งรวม  
ถึงการตีความพฤติกรรมอาชญากร เทคนิค การค้นหาและจับกุมผู้กระทำความผิด หลักนิติธรรม  
และกฎหมาย รวมทั้งวิธีการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิด

หนังสือเรื่อง "อาชญากรรมกับการลงโทษ" ของเบ็คคาเรีย ได้รับการยอมรับว่าเป็นตำราอาชญาวิทยาเล่มแรกของโลก

### 3. สาระสำคัญจากแนวความคิดของ Beccaria

จากผลงานเขียนของเบ็คคาเรีย เขาได้เสนอแนวความคิดไว้หลายประการ อันเป็นการปูพื้นฐานทางสาขาอาชญาวิทยา และเป็นการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ซึ่งสรุปได้ดังนี้คือ

3.1 Beccaria ให้ความเห็นว่า "ทุกคนควรเท่ากันในทัศนะของกฎหมาย" ในการที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดควรพิจารณา แต่กรรมที่เขาได้ประกอบเท่านั้นไม่ควรคำนึงถึงว่าผู้นั้นจะเป็นผู้ใด เพราะถือว่าทุกคนกระทำอะไรลงไปโดยมี free will จึงควรพิจารณาโทษให้เหมาะสมกับความผิดที่เขาได้กระทำลงตามที่ Beccaria ใช้คำว่า "Equal punishment for the same crime"

3.2 การบัญญัติกฎหมายต้องถือหลักการพื้นฐาน เพื่อประโยชน์สูงสุดสำหรับปวงชนจำนวนมากเป็นสำคัญ

3.3 การกำหนดนิยามคำว่า "อาชญากรรม" จะต้องพิจารณาจากองค์ประกอบเกี่ยวกับภัยอันตรายต่อสังคมเป็นประการสำคัญ กล่าวคือ อาชญากรรม หมายถึง พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดภัยอันตราย หรือความสูญเสียต่อสังคมโดยส่วนรวม

3.4 การป้องกันอาชญากรรมย่อมมีความสำคัญยิ่งกว่าการลงโทษ ด้วยเหตุนี้กฎหมายจึงควรมีลักษณะเป็นลายลักษณ์อักษร และมีการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบกันทุกคนว่าพฤติกรรมใดควรละเว้น และพฤติกรรมใดควรประพฤติ โดยกำหนดการลงโทษและการให้รางวัลอย่างเหมาะสม

3.5 ควรยกเลิกการกล่าวหาในทางลับ การใช้วิธีทรมานและทารุณกรรมต่าง ๆ รวมทั้งโทษประหารชีวิต

3.6 การพิจารณาคดี ควรมีลักษณะรวดเร็ว มีหลักเกณฑ์เป็นมาตรฐานยุติธรรมและมีมนุษยธรรม

3.7 เป้าประสงค์ของการลงโทษ ก็เพื่อการข่มขวัญยับยั้งบุคคลจากการประกอบอาชญากรรมและเพื่อป้องกันการล้างแค้นซึ่งกันและกัน

3.8 การกำหนดโทษจำคุกควรได้รับการสนับสนุนให้นำมาใช้อย่างแพร่หลาย และจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงสภาพเรือนจำให้ถูกสุขลักษณะ รวมทั้งมีความมั่นคงปลอดภัย

3.9 ความหนักเบาของการลงโทษต้องเป็นสัดส่วนกับความรุนแรงของอาชญากรรม กล่าวคือ โทษทัณฑ์ที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดจะต้องทำให้บุคคลนั้นได้รับความสูญเสียมากกว่าจะได้รับผลกำไรจากการประกอบอาชญากรรม แต่โทษทัณฑ์ดังกล่าวก็จะต้องกำหนดให้เป็นอัตราส่วนที่พอเหมาะกับความผิด ไม่มากเกินไปจนกลายเป็นโทษร้ายทารุณ และไม่น้อยจนทำให้ผู้กระทำผิดคิดว่าคุ้มที่จะได้ผลประโยชน์จากการประกอบอาชญากรรม

3.10 การบัญญัติกฎหมายเป็นหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติไม่ใช่ฝ่ายตุลาการ ฝ่ายตุลาการมีหน้าที่เพียงพิจารณาความผิดทางอาชญากรรม ไม่ใช่มีหน้าที่ในการตีความกฎหมายเพราะการตีความกฎหมายจะต้องอาศัยผู้ที่เข้าใจลึกซึ้งถึงเจตนารมณ์ของร่างกฎหมาย ซึ่งจัดเป็นหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ด้วยเหตุนี้กฎหมายจึงต้องได้รับการบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรโดยระบุให้ชัดเจน ทั้งฐานความผิดและบทลงโทษ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปจะสามารถทราบได้ล่วงหน้า อันจะเป็นการป้องกันอาชญากรรมได้อีกทางหนึ่งด้วย

Jeremy Bentham ชาวอังกฤษซึ่งได้รับการยกย่องในฐานะผู้บุกเบิก แก่ไขกฎหมายอาญาตามแนวทางของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม มีแนวความคิดว่า การบัญญัติกฎหมายต้องกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับอาชญากรรม การลงโทษเป็นมาตรการที่จำเป็นเพื่อข่มขวัญยับยั้งการกระทำผิด และเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ Bentham มีความคิดต่อการลงโทษด้วยวิธีรุนแรง โทษร้ายต่าง ๆ ที่เกินจำเป็นเกินต่อลักษณะแห่งความผิด แต่ต้องลงโทษไม่น้อยกว่าการกระทำผิดกล่าวคือเมื่อคิดดูแล้ว การกระทำผิดประเภทนั้น ๆ ไม่คุ้มกับที่ต้องถูกลงโทษ ทั้งนี้เพราะ Bentham มีความเห็นว่า "มนุษย์ทุกคนมีศูนย์รวมความเพลิดเพลินและความเจ็บปวด (Pleasure & Pain Center) ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์" ดังนั้น เมื่อมนุษย์ได้รับความพอใจเพลิดเพลินในการกระทำผิดจึงทำ แต่ถ้ามมนุษย์รู้ว่าความพอใจเพลิดเพลินที่ได้รับในการกระทำผิดนั้น น้อยกว่าความเจ็บปวดทรมานในการถูกลงโทษมนุษย์ก็จะไม่เลือกกระทำผิด คือจะยังคิดไว้จะนั้นเพื่อควบคุมการกระทำผิดให้ได้ผล ก็ต้องออกกฎหมายโดยอาศัยหลักความเพลิดเพลินและความเจ็บปวดเป็นบรรทัดฐานในการกำหนดโทษ นอกจากนี้ Bentham ยังเสนอว่า "ก่อนจะมีการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างรุนแรงหรือเด็ดขาดนั้น จะต้องให้ประชาชนยอมรับและเห็นชอบด้วยการกำหนดโทษนั้น ก่อนที่จะมีผลบังคับใช้ต่อไป" Bentham ได้เขียนหนังสือชื่อ "หลักเบื้องต้นทางศีลธรรมและกฎหมาย" ซึ่งมีแนวคิดทางกฎหมายและการกำหนดโทษ

Bentham ได้ทุ่มเทอุทิศเวลาในการปฏิรูปการบริหารงานยุติธรรมต่างๆ ได้แก่ การออกแบบเรือนจำที่ใช้คุมขังอาชญากร โดยให้มีการจำแนกประเภทและให้มีการอบรมจิตใจ โดยศาสนา และให้สร้างเรือนจำไว้ใกล้ ๆ ตัวเมือง เพื่อเป็นการเตือนสติและข่มขวัญผู้ที่คิดจะ กระทำผิด ให้ยับยั้งใจ

## บทที่ 2

### สำนักอาชญาวิทยากิ่งริเริ่ม (กิ่งดั้งเดิม)

### (Neo-Classical School)

ในราวต้นศตวรรษที่ 19 นั้น ขณะที่แนวความคิดของเบ็คคาเรียได้รับการยกย่องยอมรับกันอย่างกว้างขวางทั่วยุโรปอยู่นั้น ก็มีนักคิดนักวิชาการสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหลายท่าน ที่สนใจศึกษาแนวคิดดังกล่าวของเบ็คคาเรียแล้ว ได้แก่ Rossi, Garrand และ Joly เป็นต้น แนวความคิดของเบ็คคาเรียแม้จะดีโดยส่วนรวมทั่วไป แต่มีจุดอ่อนในรายละเอียดในการนำมาประยุกต์ใช้หลายอย่างกล่าวคือ

1. แนวความคิดของสำนักริเริ่ม มุ่งสนใจไปที่การประกอบอาชญากรรม หรือ พฤติกรรมของอาชญากร โดยมองข้ามความแตกต่างระหว่างบุคคลและความแตกต่างเกี่ยวกับสถานการณ์แห่งคดี ได้แก่ มุสเหตุจูงใจในการกระทำผิด

2. การกำหนดใช้หลักเจตจำนงอิสระ (Free Will) อย่างเคร่งครัด ดायตัว ไม่มีข้อยกเว้นได้ก่อให้เกิดความไม่เหมาะสมในกรณีที่ผู้กระทำผิดเป็นเด็ก คนชรา คนวิกลจริต หรือคนปัญญาอ่อน ซึ่งบุคคลดังกล่าวควรจะได้รับการลดหย่อนผ่อนโทษลงบ้าง

3. แนวความคิดของสำนักริเริ่ม กำหนดโทษผู้กระทำผิดไว้เป็นเกณฑ์เดียวกัน ผู้กระทำผิดทุกคนจะได้รับโทษเท่าเทียมกันหมด แต่ในทางปฏิบัตินั้น ผู้กระทำผิดมีหลายประเภท คือผู้กระทำผิดครั้งแรก และผู้กระทำผิดซ้ำ ซึ่งตามเกณฑ์ของเบ็คคาเรีย ผู้กระทำผิดครั้งแรกก็ควรจะได้รับโทษเท่ากับผู้กระทำผิดซ้ำ จึงเป็นการไม่เหมาะสม

นักอาชญาวิทยากิ่งริเริ่ม ได้นำข้อบกพร่องของสำนักริเริ่มดังกล่าวมาแก้ไข ปรับปรุงให้เหมาะสมสอดคล้องกับความเป็นจริงในการปฏิบัติ โดยสำนักกิ่งริเริ่มได้เสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ กล่าวคือ<sup>18</sup>



1. เสนอให้มีการนำพฤติกรรมแห่งคดี มาใช้เพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดี ด้วย อันเป็นผลทำให้กระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะศาลได้เริ่มหันมาสนใจต่อสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคมสิ่งแวดล้อมของผู้กระทำผิด

2. เสนอให้นำประวัติภูมิหลังของผู้กระทำผิดมาประกอบการพิจารณาด้วย โดยไม่จำกัดการพิจารณาเพียงเฉพาะพฤติกรรมขณะประกอบอาชญากรรมเท่านั้น

3. เสนอให้มีการยอมรับฟังคำให้การของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะคดี เพื่อประกอบการพิจารณาคดี ได้แก่ แพทย์ จิตแพทย์ จิตเวช นิติเวช เป็นต้น

4. ได้พยายามกระตุ้นและเสนอแนวทางปฏิบัติแก่ขบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะศาลให้เริ่มหันมาสนใจบุคคลบางประเภทที่อาจมีความรับผิดชอบทางอาญาแตกต่างไปจากบุคคลทั่วไป เพราะบุคคลบางประเภทดังกล่าวนี้ ไม่สามารถมีเจตจำนงอิสระ (Free Will) ในการกระทำได้ ทัดเทียมกับบุคคลทั่วไป ดังนั้นกฎหมายจึงควรให้การปรานีและผ่อนปรนในการลงโทษ บุคคลบางประเภทดังกล่าว ได้แก่ เด็ก คนชรา มาก ๆ คนวิกลจริต คนปัญญาอ่อน เป็นต้น

กล่าวโดยย่อก็คือ แนวความคิดหลักของสำนักอาชญาวิทยาที่ริเริ่ม คือเสนอให้มีการนำสาเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรมและเหตุอันควรแก่การปรานีลดหย่อนผ่อนโทษของอาชญากร มาประกอบการพิจารณาพิพากษาคดี

แนวคิดหลักของสำนักที่ริเริ่มดังกล่าว มีความสำคัญยิ่งต่อวงการอาชญาวิทยาในสมัยต่อมา และมีอิทธิพลผลักดันให้เกิดการแก้ไขกฎหมายอาญาให้กำหนดข้อยกเว้น และวิธีพิจารณาคดีของศาล ในสมัยปัจจุบัน

# บทที่ 3

## สำนักอาชญาวิทยาวิทยาศาสตร์

### 1. การเข้าสู่สำนักอาชญาวิทยาวิทยาศาสตร์ปฏิฐานนิยม (Positive School)

หลังจากแนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาเริ่ม (ดั้งเดิม) และสำนักอาชญาวิทยาถึงริเริ่มเกิดขึ้นเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้ว นักอาชญาวิทยาในยุคต่อมาก็มีความสนใจและศึกษาคิดค้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยาอย่างจริงจัง แพร่หลาย เกิดมีความรู้และแนวความคิดใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย แต่ที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ได้แก่ ออดอล์ฟ ควอเด็ท (หรือ ออดอล์ฟ เกตเลท) (Adolphe Quetelet 1796-1874) จบปริญญาเอกทางวิทยาศาสตร์ และเป็นนักวิชาการที่ริเริ่มศึกษาปรากฏการณ์อาชญากรรม โดยอาศัยระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์และสถิติ เข้ามาใช้ประกอบการศึกษาอาชญากรรม

จากการศึกษาและรวบรวมสถิติทางอาชญากรรม ควอเด็ท จึงเสนอแนวความคิดใหม่สรุปว่า "อาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายมักปรากฏในภูมิอากาศร้อนมากกว่าภูมิอากาศหนาว" และในทางกลับกัน "อาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สินมักปรากฏในภูมิอากาศหนาวมากกว่าในภูมิอากาศร้อน" แนวความคิดนี้ได้รับการขนานนามว่า "กฎอุณหภูมิของอาชญากรรม" (Thermic Law of Crime) นอกจากนี้ ควอเด็ทยังสรุปแนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมที่ได้จากการศึกษารวบรวมสถิติของเขาอีกมาก และในปี ค.ศ.1830 ควอเด็ทได้ก่อตั้งสำนักภูมิศาสตร์อาชญากรรมขึ้นในประเทศเบลเยียม

### 2. สำนักอาชญาวิทยาวิทยาศาสตร์หรือปฏิฐานนิยมหรือสำนักอิตาเลียน (Positive School)

ความเป็นมาของสำนักวิทยาศาสตร์ หรือสำนักปฏิฐานนิยม หรือสำนักอิตาเลียน (Positive School) ก็คือ ในราวปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 เป็นยุคที่วิทยาศาสตร์

กำลังเฟื่องฟูนักวิชาการสาขาต่าง ๆ หันมาสนใจนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลาย ในการแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ ได้แก่ ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ และอาชญากรรม

มีกลุ่มนักวิชาการนักคิดรุ่นใหม่จากสาขาอาชีพหลายแขนง ร่วมกันจัดตั้ง สำนัก "ปรัชญาวิทยาศาสตร์ทางอาชญาวิทยา" (Criminological Positive) โดยใช้หลัก "เหตุนำมาซึ่งผล" เป็นเครื่องกำหนดวิธีการศึกษาค้นคว้าทางด้านอาชญาวิทยา ซึ่งต่อมาเรียกว่า "สำนักอาชญาวิทยาวิทยาศาสตร์" หรือ ปฏิฐานนิยม (Positive School) สำนักนี้มีแนวความคิดหลักที่สืบเนื่องมาจากแนวความคิดของนายแพทย์ที่มีชื่อเสียง ซึ่งหันมาสนใจศึกษาค้นคว้าทางอาชญาวิทยาอย่างจริงจัง จนเป็นที่ยอมรับยกย่องให้เป็นบิดาแห่งอาชญาวิทยา คือ ลอมโบโรโซ (Lombroso) และต่อมาศิษย์เอก 2 คนของลอมโบโรโซคือเฟอริ (Ferri) และ กาโรฟาโร (Garofalo) ได้ร่วมกับนักวิชาการอื่น ๆ จัดตั้งเป็นสำนักอาชญาวิทยาวิทยาศาสตร์นี้ขึ้น

เฟอริ (Ferri) และ กาโรฟาโร (Garofalo) ได้นำแนวความคิดของลอมโบโรโซมาพัฒนาให้เหมาะสมขึ้น

แนวความคิดของสำนัก Positive เปลี่ยนปรัชญาของการลงโทษ จากการแก้แค้น (หรือลงโทษเพื่อข่มขู่ ช่มชู้) ของสำนัก Classical มาเป็นการแก้ไข ให้การบำบัดรักษาฟื้นฟูจิตใจให้ผู้กระทำผิดกลับตัวเป็นคนดีต่อไป

สำนัก Positive ถือแนวความคิด "เจตจำนงประสงค์" (Determinism) กล่าวคือ "ถือว่าการกระทำของมนุษย์เกิดขึ้นโดยมีสิ่งอื่นมาชักจูง ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่อยู่ภายนอกและภายในร่างกายของมนุษย์เองที่บีบบังคับหรือบงการ เมื่อเป็นเช่นนั้นมนุษย์ก็ไม่ควรที่จะรับผิดชอบในการกระทำของตน (ทั้งหมด) เพราะเมื่อมนุษย์ไม่มีทางเลือกก็ไม่ควรที่จะรับผิดชอบสังคมและสิ่งแวดล้อมซึ่งมีส่วนในการให้บุคคลกระทำผิด ควรเข้ามามีส่วนรับผิดชอบแก้ไขด้วย

สำนัก Positive มีแนวความคิดใช้หลักของวิทยาศาสตร์เข้ามาตัดสินโดยมุ่งศึกษาพิจารณาปัญหาของแต่ละบุคคลและนิยมพิจารณาความหมายของอาชญากรรมในแง่พฤติกรรมศาสตร์ ไม่ใช่พิจารณาแต่แง่กฎหมายเพียงอย่างเดียว

สำนัก Positive ได้พยายามใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางวิทยาศาสตร์เพื่อศึกษาอาชญากรรม โดยมีเป้าประสงค์มุ่งสู่อาชญากรรมไม่ใช่อาชญากรรมจนมีผู้กล่าวเปรียบเทียบว่า

"ในขณะที่สำนัก Classical บังคับให้บุคคลศึกษากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย สำนัก Positive ก็บังคับกระบวนการยุติธรรมให้ศึกษาบุคคล"

### 3. นักอาชญาวิทยาที่สำคัญของสำนัก Positive School

นักอาชญาวิทยาที่มีชื่อเสียงและสำคัญยิ่งของสำนักนี้คือ Cesare Lombroso) (เซซาร์ ลอมโบรโซ ค.ศ.1835-1909) ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งวิชาอาชญาวิทยา Lombroso เป็นอีกผู้หนึ่งที่น่าวิธีการทางวิทยาศาสตร์และสถิติ มาใช้ประกอบการศึกษาอาชญากรรม ลอมโบรโซเน้นการศึกษาพฤติกรรมของอาชญากรเป็นรายบุคคล ทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ในการศึกษา อาชญากรรมและขบวนการยุติธรรมซึ่งเป็นที่มาในการจัดตั้งสำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยม (Positive School) ขึ้น

ลอมโบรโซ เกิดเมื่อ ค.ศ.1835 ที่เมืองเวโรนา (Verona) ประเทศออสเตรีย บิดาเป็นคนเชื้อสายอิตาเลียนยิว เมื่อลอมโบรโซโตขึ้นบิดาได้พาเขาและครอบครัวมาอาศัยอยู่ในประเทศอิตาลี ลอมโบรโซเรียนจบปริญญาตรีทางแพทยศาสตร์เชี่ยวชาญทางจิตแพทย์ ชีวภาพ กายภาพ และมนุษยวิทยา เขาได้ทำงานเป็นแพทย์ทหารและในโรงพยาบาลโรคจิตหลายแห่ง ลอมโบรโซชอบทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนและกลุ่มประชากรตัวอย่างที่ ลอมโบรโซใช้ในงานวิจัยส่วนมาก ได้แก่ กลุ่มทหารในกองทัพและนักโทษชาวอิตาเลียนใน เรือนจำต่าง ๆ

ในการศึกษาชีวภาพของผู้มีพฤติกรรมก้าวร้าวและอาชญากรของลอมโบรโซนั้น เขาได้ศึกษาลักษณะกะโหลกศีรษะขนาดของสมอง รวมทั้งส่วนอื่น ๆ ของร่างกาย เช่น ส่วนสูง ความกว้างขวางของหน้าอกและความยาวของช่วงแขน งานของลอมโบรโซในขั้นแรกนั้นก็ คือ การค้นคว้าหาความแตกต่างระหว่างทหารดีกับทหารเลวพบว่าพวกเลวมักชอบลักขโมยและหยาบคาบ ซึ่งเขาคิดข้อสังเกตว่า พวกนี้มักมีแนวโน้มหรือมีอะไรบางอย่างแสดงถึงความถอยหลังไปสู่มนุษย์ยุคที่ยังไม่เจริญ ขึ้นต่อมาเมื่อเขาได้เป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลโรคจิตเขาจึงมีโอกาสได้ศึกษาลักษณะต่าง ๆ ของคนไข้วิกลจริต เป็นต้นว่า น้ำหนักตัว ลักษณะของกะโหลกศีรษะ ฟัน เล็บ หู ตา ผิวหนัง กำลังของกล้ามเนื้อ ปฏิกริยาตอบโต้เมื่อได้รับความเจ็บปวด ตลอดจนการชั่งและวัดกะโหลกศีรษะของคนวิกลจริตที่ถึงแก่กรรม สรุปข้อแตกต่างจากลักษณะต่าง ๆ ของคนวิกลจริตว่า มีอะไรแตกต่างไปจากคนดีบ้าง และในที่สุดก็ลองค้นคว้าเปรียบเทียบระหว่างคนวิกลจริตและอาชญากรดูบ้าง รวมค้นคว้าทั้งหมด 13,666 ราย เป็นคน วิกลจริต 2,843 ราย อาชญากร 6,347 ราย และคนที่ปกติธรรมดา 4,376 ราย จากการตรวจกะโหลกศีรษะของนักโทษประเภททำผิดไม่หยุดหย่อน หรืออาจเรียกได้ว่าเกิดมาเพื่อกระทำผิด เมื่อตายได้ผ่ากะโหลกศีรษะดูพบว่าด้านหลังของกะโหลกศีรษะที่ต่อกับไขสันหลังมีลักษณะผิดปกติไม่เหมือนกับบุคคล

ปกติที่มีได้กระทำผิด แต่ไปเหมือนกับมนุษย์ในสมัยป่าเถื่อนหรือเหมือนสัตว์ป่า ลอมโบโรโซเห็นว่าพวกนี้มีลักษณะถอยหลังทั้งในเรือนร่างและสัญชาตญาณยังมีความป่าเถื่อนที่คิดมาจากบรรพบุรุษทางสายเลือด (Atavism) และชี้ให้เห็นอาชญากรมีลักษณะที่เด่นชัดตั้งแต่แรกเกิดที่จะสังเกตได้จากรูปร่างภายนอก 5 ประการด้วยกัน คือ

- (1) หน้าผากต่ำลาดหรือกะโหลกศีรษะผิดส่วน
- (2) ไม่ค่อยมีเคราหรือมีเคราน้อย
- (3) ขากรรไกรกว้างและโต
- (4) เล้าหน้าเหมือนลิง โหนกแก้มสูง คิ้วคด จมูกงุ้มคด
- (5) ไม่ค่อยมีความรู้สึกต่อความเจ็บปวด

ถ้าผู้ใดมีลักษณะดังกล่าวตั้งแต่ 3 อย่างขึ้นไปก็จัดว่าอยู่ในพวกกระทำผิด Lombroso ยังพบอีกว่า อาชญากรมีความผิดปกติของกะโหลกศีรษะยิ่งกว่าคนวิกลจริต Lombroso ได้นำสิ่งที่เขาศึกษาและค้นพบนี้มาเขียนไว้ในหนังสือเล่มหนึ่งชื่อ The Human Offender ซึ่งเป็นหนังสือที่มีชื่อเสียงมาก Lombroso เป็นบุคคลแรกที่มองอาชญากรในแง่ชีววิทยา อาชญากรอาจเป็นลักษณะที่ได้มาโดยกำเนิดและได้ชี้ให้เห็นถึงลักษณะที่ผิดปกติของอาชญากร เขาเชื่อว่า "อาชญากรคือเผ่าพันธุ์ของมนุษย์ที่ด้อยคุณภาพกว่ามนุษย์ทั่วไป" ลอมโบโรโซได้เสนอแนวความคิดว่า "อาชญากรที่ก่ออาชญากรรมประเภทอุกฉกรรจ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะฆาตกรที่ฆ่าคนตายรายนั้นพวกนี้ล้วนเป็นอาชญากรโดยกำเนิด" เขาจึงได้ชื่อว่าเจ้าของทฤษฎี "อาชญากรโดยกำเนิด" (Born Criminal)<sup>19</sup>

ลอมโบโรโซ เสนอแนวความคิดที่สำคัญในการแบ่งประเภทอาชญากรเป็น 4 ประเภท คือ

1. อาชญากรโดยกำเนิด
2. อาชญากรวิกลจริต
3. อาชญากรที่กระทำผิดเพราะความกดดันทางอารมณ์
4. อาชญากรที่ทำผิดเป็นครั้งคราว ซึ่งแบ่งย่อยตามสาเหตุที่กระทำผิดคือ

4.1 ปกติเป็นคนดี แต่ต้องกระทำผิดเพราะสถานการณ์บีบบังคับ ถูกบีบบังคับหรือทำผิดเพื่อป้องกันเกียรติ

4.2 ทำผิดคิดนิสัย เพราะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี

4.3 เป็นพวกกึ่งคนดีและกึ่งอาชญากรโดยกำเนิด คือมีส่วนเลวที่ได้รับการถ่ายทอดจากพันธุกรรมและจะแสดงออกเมื่อมีสถานการณ์กระตุ้น

จากการที่ลอมโบรโซแบ่งประเภทอาชญากรดังกล่าวนี้ เขาจึงเสนอแนวความคิดว่า กฎหมายไม่ควรกำหนดโทษตายตัววิธีเดียว แต่ควรพิจารณาลงโทษให้เหมาะสมยุคธรรมแก่ผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล ในการจำคุกผู้กระทำผิดควรแยกขังตามลักษณะ ประเภทของอาชญากร กล่าวคือ อาชญากรโดยกำเนิดควรแยกขังต่างหาก พวกอาชญากรวิกัลจริตก็ควรแยกขังต่างหาก เป็นต้น

ลอมโบรโซได้เขียนหนังสือไว้หลายเรื่อง แต่ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักได้แก่ เรื่อง "อาชญากร", "อาชญากรรม : สาเหตุและแนวทางแก้ไข" "หญิงผู้กระทำผิด" และ "หลังจากการตายจะเป็นอะไร" เป็นต้น นอกจากนี้ ลอมโบรโซได้ทำการศึกษาวิจัยทดลองด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์และสถิติไว้อีกมากมาย เพื่อสนับสนุนแนวความคิดดังกล่าวของเขา

ซึ่งแนวความคิดของลอมโบรโซนี้ นับเป็นความก้าวหน้าแก่สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรมในสมัยนั้นมาก

ทฤษฎีอาชญากรโดยกำเนิดของลอมโบรโซ ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์เป็นที่สนใจอย่างกว้างขวางทั้งยุโรปและอเมริกา มีทั้งฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายค้าน ฝ่ายสนับสนุนแนวความคิดของลอมโบรโซ ได้แก่ Ferri และ Garlofolo ซึ่งเป็นศิษย์เอกของเขา และเป็นกำลังสำคัญในการก่อตั้ง สำนัก Positive School ส่วนฝ่ายค้านนั้น ได้แก่ Goring และ Baer ซึ่งมีเหตุผลในการคัดค้านทฤษฎีอาชญากรโดยกำเนิดของลอมโบรโซพอสรุปได้คือ<sup>20</sup>

1. ตามทฤษฎีของลอมโบรโซนั้น ถือว่าร่างกายของคนเรามีขนาดเฉลี่ยคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งไม่เป็นจริงเสมอไป และลอมโบรโซก็ไม่ให้ความสนใจถึงสาเหตุที่ทำให้ร่างกายของอาชญากรผิดปกติไปเลย

2. ในการตรวจสอบร่างกายและลักษณะของบุคคลต่าง ๆ และนักโทษหลายพันคนที่ ลอมโบรโซได้ทำการศึกษาวิจัยนั้น ส่วนใหญ่ลอมโบรโซไม่ได้ตรวจสอบร่างกายหรือชันสูตรศพนักโทษด้วยตนเอง แต่ดูจากผลการตรวจสอบของนักวิจัยซึ่งเป็นผู้ช่วยของเขา ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จึงอาจจะขาดความรู้และรายละเอียด ข้อเท็จจริง ชั้นมูลฐานไปได้

3. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาของลอมโบรโซไม่สามารถนำมาวินิจฉัยในเชิงสถิติได้จึงเท่ากับเขาไม่สามารถนำหลักวิธีการทางสถิติมาอธิบายผลงานวิจัยที่เขาศึกษาทฤษฎีอาชญากร โดยกำเนิดได้นั่นเอง

4. การศึกษาของลอมโบรโซ ขาดกลุ่มเปรียบเทียบที่มากพอที่จะตัดสินได้ว่ากลุ่มอาชญากรที่ลอมโบรโซตรวจสอบร่างกายและชั้นสุตรศพนั้นจะมีความผิดปกติทางร่างกายมากกว่าบุคคลที่มีโชอาชญากรคือลอมโบรโซมิได้ตรวจสอบร่างกายหรือชั้นสุตรศพของบุคคลธรรมดาทั่วไป เพื่อเปรียบเทียบกับอาชญากร

สาเหตุดังกล่าวเป็นเหตุผลในการคัดค้านทฤษฎีอาชญากรโดยกำเนิดของลอมโบรโซอย่างรุนแรง จนในที่สุดก็ทำให้ทฤษฎีดังกล่าวของลอมโบรโซเงียบไป

แต่ต่อมาก็กลับมีผู้นามาพิจารณา และให้ความสนใจอย่างมากอีกครั้ง โดยนักกฎหมาย นักจิตวิทยา จิตแพทย์ จิตเวช นักสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา ทั้งหลายหันมาสนใจทฤษฎีนี้อย่างมาก เพราะถือว่า ทฤษฎีนี้ทำทาบ ช่วยให้นักคิดต่าง ๆ หันมาศึกษาแนวความคิดดังกล่าวอย่างจริงจังจนเกิดสาขาวิชาอาชญาวิทยาคลีนิก (Clinical Criminology) คือการศึกษาอาชญากรเป็นรายบุคคล

แนวความคิดของลอมโบรโซมีอิทธิพลนำไปสู่การก่อตั้งสำนัก (Positive School) ขึ้น และที่สำคัญอีกประการคือทฤษฎีอาชญากรโดยกำเนิดของลอมโบรโซ เป็นแนวทางสนับสนุนหลักการสำคัญของสำนัก (Positive School) อีกหลายประการ

แนวความคิดของลอมโบรโซที่เสนอไว้ดังกล่าวคือ ลอมโบรโซได้เสนอวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดหรืออาชญากร ดังนี้คือ

1. ควรปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคลในด้านการพิจารณาคดี
2. การดำเนินการของเรือนจำและทัณฑสถาน ควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล เช่น ผู้ต้องขังที่มีลักษณะเป็นอาชญากรโดยกำเนิด พวกเขากระทำผิดติดนิสัย หรือพวกวิกลจริต เหล่านี้ ควรแยกขังต่างหาก ไม่ควรปะปนกับนักโทษอื่น ๆ
3. ให้มีการคุมประพฤติ ผู้กระทำผิดเล็กน้อย
4. แยกผู้กระทำผิดครั้งแรกออกจากผู้กระทำผิดซ้ำซาก

5. ควรจัดให้มีทัศนสถานพิเศษที่มีการฝึกหัดการเกษตรแก่นักโทษ เพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียดของนักโทษและยังได้ประโยชน์ คือเป็นการออกกำลังกายกลางแจ้งของนักโทษอีกด้วย

6. ใช้โทษประหารชีวิตในกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขบุคคลที่กระทำผิดผู้นั้นได้จริง ๆ

ในสมัยต่อมา Dr. Ernest A. Hooton นักมนุษยวิทยาชาวอเมริกาเป็นผู้ริเริ่มทฤษฎีของ Lombroso ขึ้นมาอีก ซึ่งก็มีผู้สนใจเป็นอันมากและเรียกทฤษฎีของเขาว่า Neo-Lombrosion Theory เขาได้พิมพ์หนังสือเกี่ยวกับเรื่องนี้ขึ้นในปี ค.ศ.1939 ชื่อ "Crime & The Man" แสดงผลการค้นคว้า 12 ปีของเขา จากการทดลองกับนักโทษในเรือนจำซึ่งเขาสรุปผลว่า อาชญากรรมเป็นผลของความผิดปกติทางรูปร่าง และปัจจัยทางกรรมพันธุ์ ท่านผู้นี้ได้ถูกโต้แย้งโดย Sutherland ว่าผลการทดลองที่ได้ดังกล่าวแล้ว เป็นผลการทดลองที่ได้จากนักโทษโง่ ๆ ที่ถูกจับได้เท่านั้น นักโทษที่ฉลาดและมีได้ถูกจับยังมีอีกมาก จึงเป็นการทดสอบจากกลุ่มคนจำนวนน้อย ไม่อาจนำมาเป็นสถิติได้ นักโทษเหล่านี้จะแก้ไขได้เพียงใดหรือไม่ ไม่ได้ทำการสำรวจ ถ้าแก้ไขได้สิ่งที่ติดมาทางกรรมพันธุ์ ก็มีได้มีอิทธิพลอย่างสำคัญ การสำรวจโดยวิธีวัดสัดส่วนของร่างกายอยู่ในฐานะน่าสงสัย ลักษณะค้อยของเรือนร่างอย่างไรที่จะมีแนวโน้มให้ประกอบอาชญากรรมก็ไม่มีหลักฐาน ลักษณะค้อยอาจเนื่องมาจากโภชนาหารและปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมก็ได้

Raffaele Garofalo (1852-1934) ชาวอิตาลี เป็นศิษย์เอกของลอมโบโรโซ กาลิโรฟาโร เป็นผู้มีชื่อเสียง เพราะค้นคว้าในด้านความรับผิดชอบในทางกฎหมาย เขาเป็นนักกฎหมายที่ให้ความสนใจในการปฏิรูปกฎหมายอาญา กาลิโรฟาโรมีชีวิตคลุกคลีกับกฎหมายโดยตลอด เขามีอาชีพเป็นอาจารย์สอนกฎหมายและเป็นสมาชิกสมาคมผู้พิพากษา

กาลิโรฟาโร มีความเห็นพ้องกับแนวความคิดของลอมโบโรโซที่ว่า ลักษณะทางร่างกายของอาชญากร มีส่วนผิดปกติไปจากลักษณะทางร่างกายของคนที่ไม่เป็นอาชญากร ลักษณะที่ผิดปกติดังกล่าวเกิดจากการได้รับถ่ายทอดจากบรรพบุรุษทางสายโลหิต หรือกรรมพันธุ์ แต่กาลิโรฟาโรมีความคิดเพิ่มเติมอีกว่า ส่วนที่ผิดปกติที่ทำให้บุคคลนั้นเป็นอาชญากร น่าจะเป็นความผิดปกติทางจิตใจและอารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดมากกว่าความผิดปกติที่เกิดจากร่างกายซึ่งเห็นได้ชัด กล่าวคือ กาลิโรฟาโรเห็นว่า พวกอาชญากรโดยกำเนิดนั้นมักจะไม่มีความรู้สึกรับผิดชอบ ไม่มีชีวิตซื่อสัตย์ ไม่มีชีวิตเมตตาสงสาร หรือถ้าหากจะมีอยู่บ้างก็น้อยมาก พวกนี้มักจะมีจิตใจทรามทางด้านศีลธรรม ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว พวกนี้ได้รับถ่ายทอดมาทางสาย



โลหิตหรือกรรมพันธุ์ อย่างไรก็ตาม กาโรฟาโรก็ยอมรับว่า ปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมก็มีส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมได้

กาโรฟาโร (Garofalo) มีความเชื่อมั่นอย่างมากว่า<sup>21</sup> "ในตัวอาชญากรที่แท้จริงนั้นมีสัญชาตญาณที่จะเป็นอาชญากรมาแต่กำเนิด ซึ่งได้รับถ่ายทอดมาทางกรรมพันธุ์หรือบางรายก็ได้รับถ่ายทอดมาในตอนที่ยังเป็นเด็กเล็ก ๆ อยู่ โดยการเลี้ยงดูและการถูกปฏิบัติที่ผิด หรือพบเห็นในสิ่งที่ไม่ดีแล้วจำฝังใจ เป็นต้น"

กาโรฟาโรได้จำแนกลักษณะอาชญากรออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. อาชญากรที่เป็นฆาตกร (Murderers)
2. อาชญากรที่ชอบความรุนแรง (Violent Criminals)
3. อาชญากรที่ขาดสติในความซื่อสัตย์ (Criminals deficient in probity)
4. อาชญากรที่โลภมาก (Lascivious Criminals)

โดยได้อธิบายลักษณะพฤติกรรมของอาชญากรดังกล่าว ดังนี้

อาชญากรที่เป็นฆาตกร เป็นพวกที่ชอบฆ่าเพื่อความสนุก ตื่นเต้น พวกนี้ไม่มีความรับผิดชอบทางศีลธรรม สมควรแก่โทษประหารชีวิตสถานเดียว

อาชญากรที่ชอบความรุนแรง พวกนี้อาจแบ่งเป็นประเภทย่อย ๆ ได้ 4 จำพวกคือ

1. ผู้กระทำผิดเกี่ยวกับฆาตกรรม
2. ผู้กระทำผิดเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายในชั้นแรง หรือกระทำผิดทางศีลธรรมจรจราย
3. ผู้กระทำผิดที่อยู่ในวัยเด็กและเยาวชน
4. ผู้กระทำผิดที่ขาดการอบรมทางศีลธรรม

Enrico Ferri (1856-1929) ชาวอิตาลี เป็นศิษย์ของลอมโบโรโซ ท่านผู้นี้เป็นผู้ให้กำเนิดตำราอาชญาวิทยาสมัยใหม่ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานในการศึกษาในปัจจุบันโดยทั่วไป

Ferri ได้นำแนวความคิดของลอมโบโรโซมาปรับปรุงให้เหมาะสมขึ้น โดยเขาได้เสนอแนวความคิดใหม่เป็นทฤษฎีของตนเองขึ้นในแง่ของนักสังคมวิทยาและนักมานุษยวิทยา Ferri ได้รวมตัวแปรอื่น ๆ เช่น สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ มาใช้ประกอบการศึกษาดัวอาชญากรด้วย โดยสรุปว่า ปัจจัยทางสังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและการเมือง มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีอิทธิพลให้เกิดอาชญากรรมเท่า ๆ กับสาเหตุทางชีววิทยาหรือกรรมพันธุ์

Ferri ได้เขียนหนังสือแสดงผลการค้นคว้าของเขาเล่มหนึ่งชื่อ Criminal Sociology หนังสือเล่มนี้ได้แยกสาเหตุของการกระทำความผิดไว้ และได้วางกฎเกณฑ์ในการศึกษามูลเหตุอันจะนำไปสู่ผลคือ ความประพฤติของอาชญากร Ferri ได้จำแนกประเภทของอาชญากร ออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. อาชญากรที่วิกลจริต (The Insane Criminals)
2. อาชญากรโดยกำเนิด (Born Criminals)
3. อาชญากรที่กระทำผิดเป็นครั้งคราว (The Occasional Criminals)
4. อาชญากรที่กระทำผิดเพราะความกดดันทางอารมณ์ (The Criminals by Passion)

ในการจำแนกประเภทอาชญากรของ Ferri นี้ คล้ายหรือใกล้เคียงกับหลักการแยกประเภทอาชญากรของลอมโบรโซ แต่ Ferri ให้ความสนใจในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ผลักดันให้คนเป็นอาชญากรด้วย โดย Ferri มีความเห็นว่า พวกอาชญากรโดยกำเนิด (Born Criminals) เป็นพวกที่ได้รับความเสียหายจากโรคประสาทพิการ หรือกรรมพันธุ์ 'ซึ่งมิใช่เกิดมาแล้วก็กลายเป็นอาชญากรเลย หากแต่ต้องมีเหตุจูงใจอันไปกระตุ้นผลักดันเพิ่มเข้าไป จึงจะทำให้พวกนี้มีพฤติกรรมเป็นอาชญากร

ส่วนอาชญากรประเภทวิกลจริตนั้น Ferri อธิบายว่าพวกนี้เป็นบุคคลที่ได้รับความทุกข์ทรมานจากสภาพแวดล้อม

อาชญากรที่กระทำผิดติดนิสัย (Habitual Criminals) เป็นอาชญากรที่ติดมาจากการที่สังคมให้การป้องกันทางด้านอาชญากรรมไม่เพียงพอ

อาชญากรที่กระทำผิดเป็นครั้งคราว (The Occasional Criminals) พวกนี้กระทำผิดเพราะสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ มิใช่เกิดจากบุคลิกภาพของเขาเป็นต้นเหตุ

อาชญากรที่กระทำผิดเพราะความกดดันทางอารมณ์ (The Passionate Criminals) อาชญากรรมที่พวกนี้กระทำนั้นเป็นผลมาจากการปะทะกันระหว่างบุคลิกภาพของคน ๆ นั้น และสภาพแวดล้อม เหตุการณ์ หรือบุคคลที่เขาต้องเผชิญอยู่ เป็นเหตุให้เขาต้องก่ออาชญากรรม

Ferri สรุปว่า อาชญากรรมจะลดลงได้ก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมใหม่ เขาถือว่า "การลงโทษอาชญากรเป็นวิธีแก้ความประพฤติอย่างหนึ่ง" และให้วางอัตราโทษให้ได้สัดส่วนกับความผิด ผลงานของ Ferri นับเป็นความสำคัญอันยิ่งใหญ่ที่สุด ส่งเสริมให้

วิชาอาชญาวิทยาเป็นวิทยาศาสตร์ และหนังสือดังกล่าวของเขาก็เป็นผลให้เกิดตำราอาชญาวิทยาสมัยใหม่ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน

ทั้ง 3 ท่านนี้แม้จะมีความคิดเห็นในแง่สาเหตุแห่งอาชญากรรมแตกต่างกันไปคนละทางก็ดี แต่มีความเห็นร่วมกันว่าตัวอาชญากรนั้นเป็นเรื่องที่จะต้องศึกษาให้มาก การกระทำผิดของเขาหรือการลงโทษกล่าวคือถ้าได้ตัวอาชญากรมาคนหนึ่ง ปัญหาอยู่ที่จะดำเนินการอย่างไรกับเขาดี เพื่อที่จะให้เขาสามารถกลับเนื้อกลับตัวเป็นคนดีเข้าสู่สังคมอีก ซึ่งเรื่องนี้เป็นหัวใจของวิชาอาชญาวิทยาในสมัยปัจจุบันตลอดมา

ข้อคิดหรือทฤษฎีของ Lombroso เป็นเหตุนำไปสู่การศึกษาในเรื่องภาวะแห่งจิตของอาชญากร และได้มีการยอมรับนับถือตามความคิดเห็นของนักจิตวิทยา จิตแพทย์อันเป็นก้าวหนึ่งของความเจริญของวิชาอาชญาวิทยาสมัยใหม่นี้

#### 4. สรุปสาระสำคัญจากแนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาวิทยาศาสตร์หรือปฏิฐานนิยม (Positive School)

1. เบนความสนใจการศึกษาอาชญากรรมไปสู่การศึกษาอาชญากร โดยเชื่อว่าถ้าไม่มีอาชญากรก็ย่อมไม่มีอาชญากรรม และการกำหนดโทษทางอาญาก็ย่อมหมดความจำเป็นโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์และสถิติ เข้ามาประยุกต์ใช้ประกอบการศึกษา
2. เสนอแนวความคิดว่าผู้กระทำผิดหรืออาชญากร เปรียบเสมือนผู้ป่วยที่ต้องการการบำบัดรักษาแก้ไขฟื้นฟูจิตใจไม่ใช่การลงโทษ
3. การกำหนดโทษ พิจารณาโทษ ต้องให้เหมาะสมกับตัวผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล มิใช่เหมาะสมกับฐานความผิด
4. การควบคุมจำคุกผู้กระทำผิดควรจำแนกแยกขังตามลักษณะของผู้กระทำผิดเป็นราย ๆ ไป เช่น พวกอาชญากรโดยกำเนิดควรแยกขังต่างหาก
5. มีความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคน ต่างอยู่ภายใต้อิทธิพลของสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นมูลเหตุชักนำไปสู่การกระทำผิด หรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้

# บทที่ 4

## สำนักอาชญาวิทยาสังคม (สมัยใหม่)

### 1. สำนักอาชญาวิทยาสังคม (สมัยใหม่) (Sociological School)

อาชญาวิทยาสมัยปัจจุบันซึ่งเริ่มขึ้นเมื่อประมาณปี ค.ศ.1915 โดยยึดหลักกลุ่มชนหรือสังคมเป็นแนวทาง กล่าวคือสาเหตุแห่งการกระทำความผิดนั้นอาจเกิดจากสาเหตุในทางร่างกายและจิตใจของผู้กระทำผิด รวมทั้งสาเหตุจากสิ่งแวดล้อมในทางสังคมด้วย ฉะนั้นในการที่จะค้นคว้าหาสาเหตุ (causes) แห่งการกระทำความผิด จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงบุคลิกภาพ (Personality) และสิ่งแวดล้อม (Environment) ในทางสังคมนั้น ๆ ด้วยผู้กระทำความผิด

(1) บุคลิกภาพ นั้นก็คือลักษณะของร่างกายและจิตใจ ซึ่งต้องอาศัยหลักวิชาทางชีววิทยาและจิตวิทยา

(2) สิ่งแวดล้อมในทางสังคม หรือสภาพแวดล้อม ซึ่งต้องอาศัยหลักวิชาทางมานุษยวิทยา สังคมวิทยา จิตวิทยาทางสังคม และสถิติอาชญากรรมด้วย

การที่ต้องศึกษาสิ่งทั้ง 2 ประการนี้อย่างใกล้ชิดก็เพราะว่าอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมในทางสังคมนั้นเป็นเครื่องข้อมบุคลิกภาพ และบุคลิกภาพก็เป็นเครื่องช่วยให้เราอ่านความเคลื่อนไหวในลักษณะของอาชญากรได้

แนวความคิดทางอาชญาวิทยาสมัยปัจจุบัน ได้นำข้อคิดต่าง ๆ ของสำนักอาชญาวิทยาต่าง ๆ มาปรับปรุงใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน โดยมุ่งแก้ที่ต้นเหตุแห่งอาชญากรรม ซึ่งได้แก่ การป้องกัน การเกิดอาชญากรรม ทั้งจากฝ่ายผู้กระทำผิดและจากฝ่ายผู้เสียหายโดยการศึกษสาเหตุแห่งการเกิดอาชญากรรมปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยในการก่ออาชญากรรมเป็นต้น และการแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นพลเมืองดี

แนวความคิดใหม่ คือ "การใช้มาตรการอื่นแทนการใช้เรือนจำ" มาตรการนี้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในประเทศที่เจริญได้นำไปใช้ซึ่งปรากฏว่าได้ผลดี ได้แก่ อังกฤษ อเมริกา เยอรมัน กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ญี่ปุ่น ฮอลแลนด์ สิงคโปร์ และไทย

การใช้ "มาตรการอื่นแทนการใช้เรือนจำ" แก่ผู้กระทำผิด มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขผู้กระทำผิดแทนการลงโทษ รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล มาตรการดังกล่าวที่มีการนำมาใช้ได้แล้ว ได้แก่ การคุมประพฤติ การพักการลงโทษ การรอกการลงโทษ การชลอการฟ้อง การทำงานสาธารณะแทนการจำคุก ชุมชนบำบัด

สำหรับประเทศไทย ได้มีการนำมาตรการดังกล่าวมาใช้บ้างแล้ว และกำลังขยายการใช้ให้มากขึ้น ซึ่งขณะนี้ในวงการยุติธรรมของไทยโดยเฉพาะศาลเริ่มให้ความสนใจ และหันมาใช้การคุมประพฤติ และการรอกการลงโทษมากขึ้น

ฝ่ายราชทัณฑ์ก็ได้มีการนำมาตรการพักการลงโทษมาใช้เพิ่มขึ้นทุกปี การนำมาตรการอื่นมาใช้แทนโทษจำคุกนี้ เป็นมาตรการที่เป็นที่ยอมรับว่าให้ผลดีมากกว่าผลเสียได้มีการนำไปใช้ในประเทศต่าง ๆ ที่เจริญกันมาก แต่สำหรับประเทศไทย ขณะนี้ยังอยู่ในขั้นแรกๆ เริ่มต้นตัว ปรับปรุง แก้ไข วิธีการเก่า ๆ มาสู่วิธีการใหม่ตามแนวความคิดของอาชญาวิทยาสมัยใหม่ ซึ่งเป็นการยากสำหรับสังคมไทยเพราะทัศนคติและค่านิยมดั้งเดิมที่ต้องการเห็น ผู้กระทำผิดถูกลงโทษให้สาสมกับความผิด สังคมจะรู้สึกปลอดภัยมากกว่าตราบใดที่ผู้กระทำผิดยังถูกควบคุมยังอยู่ในคุก

อีกประการหนึ่ง ขบวนการยุติธรรมของไทยโดยเฉพาะศาล ก็เป็นส่วนสำคัญเพราะมีลักษณะคุณสมบัติอนุรักษนิยม คงที่ แน่นอน หนักแน่น และเปลี่ยนแปลงยาก (ซึ่งองค์กรต่าง ๆ ในขบวนการยุติธรรมขนานนามศาลว่าเป็นบุคคลที่อยู่บนหอคอยงาช้าง) ดังนั้นการจะนำมาตรการใหม่ ๆ มาใช้จึงต้องรอดูผลจากการนำไปใช้ของต่างประเทศที่เจริญก่อน เมื่อเห็นว่าได้ผลดีแน่นอน จึงค่อยเริ่มนำมาใช้บ้างแบบค่อยเป็นค่อยไป ในปัจจุบันความรู้และแนวความคิดทางอาชญาวิทยาสมัยใหม่ เริ่มแพร่หลายในสังคมไทยมากขึ้น มีแรงผลักดันจากนักวิชาการที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย พยายามกระตุ้น สนับสนุน ให้ศาลใช้มาตรการอื่นแทนการจำคุกให้มากขึ้น โดยใช้วิธีปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล

## 2. อิทธิพลของแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาต่อกระบวนการยุติธรรม

แม้ว่าสำนัก Classical School และสำนัก Positive School จะมีความขัดแย้งกันในเรื่องแนวความคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมและอาชญากร แต่ปรัชญาของสองสำนักนี้ก็มียุทธวิธีฝังแน่นอยู่ในแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมปัจจุบัน

สำหรับกระบวนการยุติธรรมของไทยนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ ตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ ก็ยึดแนวคิดและแนวปฏิบัติไม่เหมือนกัน กล่าวคือ

## 2.1 ตำรวจ

ในหน่วยงานตำรวจนั้น ระเบียบปฏิบัติและแนวความคิดของบุคลากรส่วนใหญ่ หยั่งรากลึกอยู่ในปรัชญาของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (Classical School) คือตำรวจส่วนใหญ่มีสมมติฐานว่า "อาชญากรรมจะลดลง ก็ต่อเมื่ออาชญากรถูกจับลงโทษ และกักขังมากขึ้น" ตำรวจไม่เคยมั่นใจเลยว่าจะสามารถเปลี่ยนคนชั่วให้กลับตัวเป็นคนดีได้ ทศนคติในทางลบต่ออาชญากรนี้ นับเป็นสากลของตำรวจส่วนใหญ่ทั่วไปในโลกเลยทีเดียว

ด้วยแนวความคิดดังกล่าวทำให้การปฏิบัติงานของตำรวจยึดหลัก การข่มขู่ขังขัง โดยตำรวจต้องจับกุมผู้กระทำผิดให้มากที่สุด เร็วที่สุด และผิดพลาดน้อยที่สุด แต่ในทางปฏิบัติจริง ๆ แล้ว ตำรวจก็ทำเช่นนั้นไม่ได้เต็มที่เพราะตำรวจมีงานด้านบริการสังคมอื่น ๆ อีกมาก เช่น การจราจร การรักษาความสงบ ตรวจตรา งานทะเบียนต่าง ๆ นอกจากนี้ยังต้องแบ่งกำลังบางส่วนไปเป็นตำรวจตระเวนชายแดนอีก ซึ่งเป็นเช่นนี้เหมือนกันหมดทั่วโลก

มีการสำรวจตำรวจทั่วโลก พบว่าตำรวจในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกทั้งประเทศที่เจริญและกำลังพัฒนา ล้วนใช้เวลาเพียงไม่เกิน 40% ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม นอกนั้นเวลาส่วนใหญ่ตำรวจต้องไปทำงานบริการสังคมต่าง ๆ เพราะตำรวจจำเป็นต้องได้รับการยอมรับ เชื่อมมั่น และสนับสนุนจากสังคม ทำให้งานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมซึ่งเป็นงานหลักโดยตรงของตำรวจนั้น ทำได้ไม่เต็มที่

ปัจจุบันสถาบันตำรวจไทยได้แยกตัวจากกระทรวงมหาดไทยเป็นองค์กรเพื่อให้ทำหน้าที่รักษากฎหมายด้วยความเป็นอิสระและเป็นกลาง

## 2.2 ศาลและอัยการ

ในหน่วยงานฝ่ายศาลและอัยการ บุคลากรส่วนใหญ่มีแนวความคิดตามแนวของปรัชญาอาชญาวิทยาแบบดั้งเดิม คือวิธีขู่ขัง (Deterrence) เป็นหลัก นักอาชญาวิทยาสมัยใหม่วิเคราะห์ว่าการที่บุคลากรในฝ่ายศาลและอัยการยังยึดมั่นอยู่กับแนวความคิดในการลงโทษผู้กระทำ

ผิดแบบขู่ขวัญ ก็เพราะบุคลากรของศาลและอัยการ ล้วนเป็นนักกฎหมายเรียนจบนิติศาสตร์ ซึ่งมักให้ความสนใจต่อวิชาการทางสาขาอื่น ๆ เช่น สังคมวิทยา มานุษยวิทยา จิตวิทยา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีน้อยมาก และที่สำคัญบุคลากรในฝ่ายศาลและอัยการส่วนใหญ่มีทัศนคติแบบอนุรักษ์นิยม และเชื่อมั่นถือความคิดความรู้ของตัวเองเป็นหลัก จนมีคำเปรียบเปรยว่า "เหมือนอยู่บนหอคอยงาช้าง" ฉะนั้นจึงเป็นการยากที่จะยอมรับและเข้าใจแนวความคิดใหม่ ๆ ที่ก้าวหน้าไปตามความเหมาะสมแก่สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งเหตุที่เป็นดังนั้นก็เพราะถือว่าการก้าวเร็วเกินไปโดยไม่ไตร่ตรองให้รอบคอบ อาจจะมีผลกระทบต่อความยุติธรรมได้ ดังนั้นในกระบวนการยุติธรรมนั้นหน่วยงานศาลจึงมักจะเป็นหน่วยงานสุดท้ายที่จะยอมรับแนวความคิดหรือวิชาการแผนใหม่ ซึ่งพฤติการณ์ดังกล่าวนี้ก็เหมือนกันทั่วโลก แม้ในประเทศที่มีความเจริญสูงทุกด้านอย่างอเมริกาก็เช่นกัน กล่าวคือในอเมริกามีความเจริญก้าวหน้าทางคอมพิวเตอร์สูง และนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้กันอย่างแพร่หลาย แต่ศาลอเมริกาก็กลับเป็นหน่วยงานสุดท้ายในกระบวนการยุติธรรม ที่ยอมรับการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อช่วยจัดสารบบและใช้ในงานทะเบียนและสารบรรณของศาล

ในประเทศไทยเราก็เช่นกัน กว่าที่ศาลจะยอมรับแนวความคิดทางอาชญวิทยาสมัยใหม่ที่เสนอให้ใช้โทษอื่นแทนโทษจำคุก คือการคุมประพฤติก็ต้องรณรงค์กระตุ้นให้นำมาใช้เป็นเวลานานมาก จนปัจจุบันนี้เริ่มมีการยอมรับโดยทั่วไป ซึ่งนับได้ว่าวิธีการดังกล่าวเป็นการพิจารณาคดีเป็นรายบุคคลตามแนวคิดของสำนักอาชญวิทยา Positive

### 2.3 ราชทัณฑ์

ในหน่วยงานราชทัณฑ์ปัจจุบันมีการตื่นตัว ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทั่วโลกประเทศต่าง ๆ ส่งตัวแทนฝ่ายงานราชทัณฑ์เข้าร่วมประชุมในระดับโลกเป็นประจำสม่ำเสมอทุกปี มีการแลกเปลี่ยนและส่งบุคลากรไปอบรมและดูงานราชทัณฑ์ในระหว่างประเทศอยู่เสมอทำให้หน่วยงานราชทัณฑ์ของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก มีการยอมรับแนวความคิดทางอาชญวิทยาสมัยใหม่เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และนำแนวความคิดนั้นไปปรับปรุงใช้กับประเทศของตน

แม้ในทางปฏิบัติจะยังมีบุคลากรบางส่วนที่ยังยึดถือแนวความคิดอาชญาวิทยาดั้งเดิมแบบชูว์ลีย์อยู่แต่มีการผสมผสานแนวความคิดแบบใหม่ คือเปลี่ยนจากการลงโทษมาสู่การแก้ไขผู้กระทำผิด ซึ่งเป็นอิทธิพลจากแนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยา Positive

ในประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจสูง เช่น กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ออสเตรเลีย อเมริกา รัฐได้จัดสรรงบประมาณจำนวนมากให้แก่หน่วยงานราชทัณฑ์ เพื่อจัดการบำบัดรักษา อบรมฟื้นฟูจิตใจแก่ผู้ต้องขังให้กลับตัวเป็นคนดี และอยู่ในสังคมได้โดยปกติสุข

สำหรับประเทศไทยหน่วยงานราชทัณฑ์ไทยนับว่าติดอันดับแนวหน้าในบรรดาประเทศในเอเชีย ในเรื่องการพัฒนาและฝึกอบรมผู้ต้องขังให้ฝึกอาชีพและพัฒนาฝีมือแรงงาน ตลอดจนการทำงานสาธารณะ ซึ่งนับว่าหน่วยงานราชทัณฑ์ไทยประสบความสำเร็จอย่างมาก กล่าวคือประชาชนและสังคมยอมรับและให้การสนับสนุนในฝีมือและแรงงานของผู้ต้องขังอย่างไรก็ตาม ในการพัฒนาปรับปรุงเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ และการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล ให้เหมาะสมตามแนวความคิดของปรัชญาอาชญาวิทยาสมัยใหม่นั้นเมืองไทยยังทำไม่ได้ดีเท่าที่ควร เพราะขาดงบประมาณสนับสนุน

## 2.4 สรุป

มีผู้วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวความคิดของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมไว้ ซึ่งเป็นที่ยอมรับและเห็นด้วยอย่างแพร่หลาย คือ Vernon Fox (1979) ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัยมลรัฐฟลอริดา ได้กล่าวว่า "การบริหารงานของหน่วยงานในกระบวนการ ยุติธรรม นั้น เปรียบเสมือนเก้าอี้สามขา หมายถึง ตำรวจ ศาลและอัยการ ราชทัณฑ์ ซึ่งหน่วยงานเหล่านั้นต่างก็มีเป้าประสงค์เดียวกันคือการควบคุมอาชญากรรม" แต่ในทางปฏิบัติตามความเป็นจริง หน่วยงานดังกล่าวกลับยึดแนวความคิดและวิธีปฏิบัติไปคนละแนว คนละทาง โดยไม่เคยหันหน้ามาปรึกษาหารือเพื่อหาวิธีทางช่วยแก้ไขปัญหาและไม่ค่อยจะยอมรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

การมองปัญหาและการวางนโยบายต่าง ๆ ก็ต่างคนต่างทำไปคนละทางขาดการประสานงานและขาดความร่วมมือ แลกเปลี่ยนคุณประโยชน์ซึ่งกันและกัน ทำให้เป้าหมายสูงสุดในการปฏิบัติงานคือการควบคุมอาชญากรรม และแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดีนั้น ยังได้ผลไม่ดีเท่าที่ควร ลักษณะการดังกล่าวจะเป็นเหมือนกันในกระบวนการยุติธรรมทั่วโลก